

SĂMĂNĂTORUL

Redactor responsabil:

Dr. I O A N L U C A

Redacția: Piața Reg. Ferdinand.

Administrația: Str. Gh. Coșbuc, 34.

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare săptămânal sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe anul întreg 120 Lei
Pe jumătate an 60 Lei
Pe trei luni 30 Lei

ȘTEFAN CICEO POP.

— Iată numele unui om, pururea întreg și la loc — trupește și sufletește. —

I-l întâlnim cu zeci de ani înainte de asta, totdeauna în rândurile dintăi ale luptătorilor naționali dela noi.

Nesfârșitele procese de presă pentru gătuirea gazetăriei noastre din Ardeal și, ca culme a lor, procesul Memorandului din 1894 vor lăuda în veci pe neînfricatul apărător, carele a fost în ele — cu curaj și pricepere — Dr. Ștefan C. Pop.

La conferința interparlamentară merge în numele Ardealului românesc la Paris și între deputații țării europene susține cu îndrăzneală drepturile noastre.

După declararea activității parlamentare în conferința națională din 1905 alegătorii români din cercul Șiria (în Banat) trimit cu însuflețire și curaj mult pe același Șt. C. Pop deputat la Budapesta și s'au mândrit pe dreptul cu el — neîntrerupt — până în 1918, când Ungaria ne perde și ne unim cu cu țara mamă, România.

Furia lui Tisza, care-i spunea dlui Șt. C. Pop, când ne apăra drepturile, că „să-i pară bine, că-l mai lasă să sufle“, n'au frânt, nici slăbit pe vajnicul luptător.

Cel ce și cu brațul său vânjos scutia pe și mai tinărul luptător Ales. Vaida, când tigrii unguri îl împingeau afară din parlament, nu putea să se îndoească în fața vorbelor, cât de amenințătoare erau ele!

În 1918, când vreo 7—800 de Români gustau pâinea amară a internării în județul Șopron și renegatul Șiegescu mersese la ei cu consilierul ministerial Jekelfalussy dela Budapesta, să-i înfrice, delarându-le, că de nu sunt mulțămii, cum erau, vor fi așezați în bărci; nu peste mult după ei sosește și-i cercetează dl. Dr. Ștefan C. Pop, bravul deputat român.

Camera dela hotel Panonia din Șopron, unde sta dl deputat, s'a prefăcut într'un mișcător loc de peregrinaj al internaților.

Aci află fiecare mângăiere și încurajare, ba și câte-o sumuliță de ajutor în bani, adus dela căpeteniile politice mai cu dare de mână!...

Spre sfârșitul toamnei din 1918, când Românul scutură în urmă jugul robiei sale, marele Consiliu național român pune în fruntea sa pe același Ștefan C. Pop.

La vremuri îndrăznețe om îndrăzneț! Venit în Arad organizează cu Consiliul, condus de dânsul, prima armată română în Ardeal, gardele naționale pe toate țara, pornește și desăvârșește pregătirile pentru ziua mare a adunării, de 1 Decembrie 1918 dela Alba Julia, în care s'a pecetluit pe veci unirea întregului, neam românesc într'o singură țară, cu un singur Domn, Maiestatea

Sa gloriosul rege Ferdinand; luând — acum bătrânul — luptător rezortul ministerului de războiu în Consiliul dirigent.

Adunarea aceasta, unică în istoria Românilor de aici și de aici prin mărimea și mărimea ei, a deschis-o și a condus-o în partea cea mai mare a ei dl Dr. Ștefan C. Pop.

Asupra celor ce au urmat de atunci încoace, ca prezidenția sa interimală în primul guvern Vaida al României întregite și participarea cu acelaș foc și cinste în desbaterile parlamentului român, trecem, fiind prea proaspete în mintea oricui.

Ne oprim la urmă — cu durere — asupra proaspetului caz, care de nou a pus în discuția publică acest nume vrednic și venerat la bătrânețele celui, ce-l poartă.

S'a votat adevă, încă sub liberali, Constituția nouă a țării românești întregite, și, între nu prea multele ei părți bune, este punctul, care cere, ca în Senatul României să fie membri de drept cei mai distinși bărbați, cari au avut roluri mari în viața neamului, și aceștia nu mai cad sub alegerile — de multeori așa de urgite — prin popor, ci trec numai prin o aprobare, ori mai bine zis o declarare de recunoaștere a Senatului.

Astfel de membri au să fie și președinții, cari au condus adunările naționale din Ardeal, Basarabia și Bucovina, în cari s'a votat unirea acestor provincii cu patria mamă — vechea Românie. —

Deci pentru Ardeal acest drept rămânea singur pe seama dlui Șt. C. Pop. Ce s'a întâmplat înse?

Comisia Senatului aprobă, ca dl Șt. C. Pop să fie reprezentantul Ardealului în senat pentru adunarea dela Alba Julia.

Insuși autorul și raportorul Constituției nouă, fostul ministru Disescu susține acest drept, ca indiscutabil.

Dar sare dl ministru Goldiș, un ardelean și el, și se pune contra, iar cu el ceilalți fripturiști averescani și majoritatea averescană a Senatului, și cu votul lor răstoarnă propunerea Comisiei și în chipul acesta ajungem, ca numai noi Ardealul să n'avem reprezentantul de drept în Senatul României.

Iată ce ne-a îndemnat, să întârziem și noi cu o scurtă schiță asupra veneratului luptător.

Un om deci, carele viața sa întreagă a muncit cu drag, cu pricepere, cu curaj și jertfe pentru idealul neamului, e lăsat cu totul afară din corpurile legiuitoare ale României mari, unde atâția dușmani — contra cărora s'a luptat el pentru neam — stau pe scaune, ajutați de aceiași din ai noștri, cari au făcut această palmuire rușinoasă a dreptului și a recunoștinței cu vârf meritare.

Se revoaltă întreg sufletul nostru în fața acestei mișelii și inconștiențe, care isbește — și mai mult, decât în dl Șt. C. Pop — în însași inima Ardealului nostru.

Până când, o Doamne, se va tot adeveri vorba: „Pierirea ta din tine, Israile!“

Piară odată fripturismul și toată ura lui drăcească!

Ardealul e cu tine, neînfricat ste-gar, Ștefan C. Pop.

E prea datat cu astfel de palme, nu se va pleca înse până la înstăpânirea deplinei dreptăți, pentru care a sângerat de veacuri.

Să nu creadă păcătoșii intriganți, că palmele lor mârșave te ating pe tine! Nu.

Ele lovesc obrazul lor nerușinat!

Observator.

Gripa-Influenza sau boala spaniolă.

Această boală ciudată, care după războiul mondial a bătut cu furie în toate părțile, secerând sute de mii de vieți, s'a ivit astăzi iarăș.

Deja de câteva luni aduc zările știri grozave despre isprăvile ei jalnice din țări îndepărtate, din China, din Japonia, din America și din multe alte țări a Europei.

În timpul din urmă boala a ajuns și la noi. Numărul bolnavilor atinși de această boală se sporește mereu. Sunt familii și sunt comune, unde zac cu toții bolnavi.

În unele locuri boala se prezintă în formă ușoară, iar în altele are semne foarte grave. Nu se poate afirma totuș, că boala este așa de periculoasă ca în 1918.

Boala are trei stadii:

1. Stadiu premergător,
2. Stadiu declarat sau desvoltat,
3. Stadiu de convalescență sau de vindecare.

Boala o produce un bacil, un microb, (o semănță de boală), care se numește microbul Influenzei.

Acest microb, după ce ajunge în corpul omenesc, aici se sporește, acest timp se numește stadiu premergător. Bolnavul simte ușoară durere de cap, dureri în membre, în spate, în șale. Pierde apetitul. Este abătut, fără voie de lucru. Ușoară simțire de frig.

Peste câteva zile apoi se declară boala și bolnavul intră în stadiul al doilea. Durerile amintite se accentuează, devin mai mari. Temperatura corpului este înaltă, deseori ajunge la 40 grade.

Acest stadiu apoi are diferite forme. Sunt bolnavi, cari pe lângă temperatură au guturai cu scurgere de nas (formă catarală). La alți bolnavi se produce înbolnăvirea plămânilor, cu tuse chinuitoare, deseori cu aprindere de plămâni (pneumonie) cu iritația și aprinderea peliței plămânilor (pleurezii). Aceste

complicații pulmonale deseori sunt foarte grave și cauza morții este aproape în toate cazurile pneumonia gravă, ce obvine și la ambele plămâni. Aceasta este forma pulmonală a boalei.

În alte cazuri boala se localizează la sistemul nervos (forma nervoasă). Durerile se prezintă în formă gravă la nervi, deseori la creier. Acești bolnavi deseori pierd conștiința. Sunt agitați, neliniștiți, vorbesc năbădăni. Fac lucruri, cari un om sănătos nu le face. Am avut un bolnav, care a sărit din pat, a fugit — acum iarna — desbrăcat prin sat, apoi pe câmp, abia a putut fi adus acasă. Ziarele scriu cazuri jalnice în urma acestei boale. O femeie într'un oraș mare a sărit pe fereastră de la etajul al V-lea, și-a zdrobit capul, a murit, iar soțul ei s'a sinucis pe următorul ei fiind bolnav tot de această boală. În Oradea un avocat a inebunit formal în această boală.

Mai sunt și alte forme, cum este forma gastro-intestinală cu inapetență, greață-vărsături și diaree etc.; forma nefritică, cu aprindere de rinichi și altele. Mulți bolnavi pierd mirosul.

Boala durează timp de 4—6—10 zile. Durata nu are nici un caracter. Apoi bolnavul pierde temperatura, sau de odată, prin o asudare (transpirație) puternică, sau pe încetul. Durerile dispar. Apetitul revine puțin câte puțin și bolnavul intră în stadiu de convalescență, sau stadiu de vindecare.

Cum să ne apărăm de boală?

După ce știm că boala este produsă prin microb, deci este o boală molipsitoare, care trece dela omul bolnav la cel sănătos, să ne ferim deci a intra la case, unde sunt bolnavi. Este un obicei rău, că se adună la casa bolnavului tot satul, pentru că de la un singur bolnav se poate răspândi boala la satul întreg.

Trebuie să ne spălăm mâinile înainte de mâncare. Să ne clătim gura și gâtul de câteva ori la zi cu apă sărată. Să ne spălăm nările nasului. În gură, în gât, în nas și pe mâni sunt o mulțime de microbi, cari ne pot îmbolnăvi la orice moment.

Contra căldurilor la bolnavi să luptăm prin comprese reci, băi, fricțiuni. Bolnavii vor păstra patul și vor ținea dieta lactată în timpul boalei.

Contra durerilor, a tusei și alte complicații medicii ne vor prescrie doctoriile trebuincioase. Dr. E. Nicoară, medic primar.

„ASTRA“ despărțământul Reghin.

Am cetit în numărul trecut a „Sămănătorul“-ui, că pe satele noastre nu este nici-o mișcare culturală. Nu știu cine se plânge pentru asta, dar pentru a-i aduce o mângăiere sufletească, enumăr câteva dovezi, din cari se poate vedea, că propaganda culturală nu stagnează. Muncitorii neamului nostru cei mai harnici: învățătorii lucrează

în toate părțile, toate cercurile culturale, învățătoresci în conferințe și serbări populare. Se lucrează intens, dar fără mult zgomot și lipsa acestui zgomot se judecă — greșit — de neactivitate.

Dacă toți, absolut toți, din toate părțile si-ar îndeplini datoria așa, precum o îndeplinesc acești „muncitori” vrednici de laudă, recunoștința și admirația noastră, atunci ar fi mai mult bine în țara aceasta.

Exemple:

La 23 Ian. c. în comuna Brancovenesti au ținut în fața poporului adunat conferințe: Invățător Tomșa: Mândria Națională. Dr. V. Pop, medic: Blenoragia la copii. Dr. E. Nicoară, dir. desp.: Sfaturi igienice.

La 6 Febr. c. în comuna Chiherul de jos au vorbit: Invățătorul Radu: Rolul Scoalei. Invățătorul Lebedă: Educația prin școală. Preot T. Bucin: Credința strămoșească. Dr. Eug. Nicoară: Propășirea neamului prin igienă.

La 13 Febr. c. în comuna Habic a fost o serbare foarte frumoasă, unde a vorbit: Invățătorul Roifan: Nevoia de a trimite copiii la școală. Invățătorul Dorneanu: Despre patimi. Dr. Eug. Nicoară: Viitorul neamului nostru.

Știri mărunte.

Di Dr. Iuliu Ghila, avocat și-a deschis biroul advocațional în Tg.-Mureș, Strada Stefan cel mare No. 19.

Noul prefect al județului nostru, dl Dr. Virgil Ciacian, și-a luat în primire serviciul în zilele trecute și primește particularii în fiecare zi între orele 12—1 a. m.

Convocare.

Membrii și toți binevoitorii „Societății meseriașilor români din Reghin” sunt invitați a lua parte la ADUNAREA GENERALĂ ORDINARĂ, ce se va ține în localul societății Duminică în 27. Februarie 1927, la 3 d. am.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul secretarului, casarului, bibliotecarului și economului.
3. Descărcarea pentru gestiunea anului 1926.
4. Eventuale propuneri.

Reghin, din ședința comitetului, ținută la 14 Februarie 1927.

Ales. Moldovan
secretar.

Dr. Ales. Ceușianu
președinte.

Curse de autobus Reghin—Ibănești. Ni se anunță, că începând din săptămâna asta vor circula zilnic două autobuse între Reghin și Ibănești.

Principele Wilhelm de Hohenzollern, fratele M. S. Regelui, a sosit zilele trecute la București. Această vizită, după cum anunță ziarul bucureșten, are un caracter strict familiar.

Di Victor Popp, talentatul consilier dela curtea de apel din Cluj, a fost numit primpresedinte la curtea de apel din Oradea-mare.

Vase avariate. În urma furtunelor mari ce băntuie de câteva zile încoace pe marea neagră, mai multe vase au fost izbite de stâncile din apropierea comunei Tuzla. Astfel au fost grav avariate vasele românești „Împăratul Traian” și „Durostor”. Să lucrează din greu pentru a fi scoase la mal, dar dacă furtunile mai durează cu așa mare putere, după cum anunță unele ziare

din București, e foarte problematică salvarea lor și în special a vaporului „Împăratul Traian”.

Orice
măncărime
de piele, râie,
dispare în decurs de
3 zile întrebunțând alifia

„SCABIOSAN”

preparatul farmacistului
Neagoș Tg. Mureș.
Comandați direct
sau la farm.
„MERA”
REGHIN

No. 460 exec. 1926.

Publicație de licitație

Subsemnatul portărel prin aceasta publică că în baza deciziei No. 479—1925 a Judecătoria mixte din Reghin în favorul reclamant. Ign. Grünberger reprezent. prin avocat Dr. Iosif Keppich pentru încasarea creanței de Lei 2642 și acces. se fixează termen de licitație pe ziua 18 Februarie 1927 orele 2 p. m. la fața locului în Reghin unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: obiecte în valoare de Lei 27500.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Reghin, la 25 Ian. 1927.

Crețiu, șef-portărel.

No. 249 exec. 1926.

Publicație de licitație

Subsemnatul portărel prin aceasta publică, ca în baza deciziei No. 1350—1926 a judecătoria mixte din Reghin în favorul reclamantului Banca Ind și Comerc. repr. prin avocat Dr. Iosif Keppich pentru încasarea creanței de 5000 Lei și acces. se fixează termen de licitație pe ziua 17 Februarie 1927 la oarele 3 p. m. la fața locului în Jabenifa unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: obiecte în valoare de 26000 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Reghin, la 25 Ian. 1927.

Crețiu, șef-portărel.

No. 24—1927.

Publicație.

Reprezentanța parohială gr. cat. din Ogra, jud. Târnava-Mică, publică concurs pentru edificarea noii biserici. Planul, devizul și condițiile de licitare se pot vedea zilnic la oficiul parohial, între orele 8—12 i. a. Ofertele se vor prezenta oficiului parohial gr. cat. în plicuri închise și sigilate, până în 27 Februarie c., orele 6 d. a. Ofertele se vor deschide în fața reprezentanței parohiale în ziua de 28 Februarie c., orele 2 d. m. Reprezentanța parohială își rezervă dreptul de a alege dintre concurenți pe acela pe care voeste. Concurenții vor fi avizați despre rezultatul licitației în termen de 3 zile. Ogra, 14 Februarie 1927.

Alexandru Circa, Teodor Șuș,
preot, primcurator.

No. 552/1926—3 port.

Publicație de licitație

Subsemnatul portărel prin aceasta publică că în baza deciziei No. C. 2252/926-4 și No. C. 5646/926 a Judecătoria mixte din Gheorgheni în favorul reclamant. Lucaci Filofel, reprezent. prin avocat Dr. Emil Precup din Gheorgheni pentru încasarea creanței de Lei 1480 și acces. se fixează termen de licitație pe ziua 21 Februarie 1927 orele 11 a. m. în Gheorgheni str. Rákoczi 10 unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: 1 car de trăsura după cai și 1 ham în valoare de 4000 Lei. În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Pretențiunea care e de încasat, face 1480 Lei capital, dobânzile de 10% socotind dela 24 Aprilie 1926, iar speșele până acum staverite de 1483 Lei 30 bani. Gheorgheni, la 17 Ian. 1927.

A. Kornel, portărel.

Cețiți și răspândiți
„Sămănătorul”

„Mureșiana” institut de credit și economii soc. anon. din Reghin.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Mureșiana” soc. an. în Reghin, sunt invitați în senzul §-lui 16 al statutelor la a

XXXIX-a

Adunare Generală Ordinară

care se va ține în Reghin, Joi, la 3 Martie 1927, ora 3 d. m. în localul institutului cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării;
2. Raportul Consiliului de Administrație și al Comitetului de Cenzori;
3. Aprobarea Bilanțului și Contului Profit și Pierdere și descărcarea Consiliului de Administrație și Comitetului de Cenzori pe gestiunea anului 1926;
4. Impărțirea beneficiului net și stabilirea dividendului anului 1926;
5. Stabil. drepturilor de prezență pe anul 1927;
6. Alegerea unui membru în Cons. de Adm. cu mandat de 5 ani;
7. Modificarea Art. 4 din statute;
8. Eventuale propuneri.

Dacă la această adunare nu s'ar întruni numărul de acționari cerut de statute, adunarea se va ține în ziua de 13 Martie 1927, la ora 3 d. m., cu aceeași ordine de zi, fără considerare la numărul acționarilor întruniți și la acțiunile depuse.

Domnii acționari, cari voiesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotențiali, sunt rugați a-și depune acțiunile precum și documentele de procură la cassa institutului cel mult până în 2 Martie 1927.

Acțiunile pentru adunarea generală se pot depune și la alte institute membre la „Solidaritatea”, precum și la Banca Românească, București, și la sucursalele ei din țară, în cazul acesta însă, cel mult până în 28 Februarie 1927.

Reghin, la 9 Februarie 1927.

Consiliul de Administrație.

Activ

Cassa în numerar	735.327	—
Cambii scontate	7.644.645	—
Imprumuturi ipotecare	96.402	—
Debitori în cont curent	3.954.203	—
Efecte publice și acțiuni	258.700	—
Diverse conturi debitoare	109.201	—
Imobile	90.000	—
Mobilier	40.000	—
Amortizare	39.999	—
Conturi de ordine	12.888.479	—
	3.479.060	—
	16.367.539	—

Debit

Salarii, cheltuieli de adm. și impozite	734.694	—
Fondului de rezervă a creanțelor dubioase	158.528	—
Amortizare din mobilier	39.999	—
Benef. rep. din anul 1925 Lei 16.035	—	—
Benef. net al anului 1926 „ 564.618	—	—
	1.513.874	—

I. Varga (s. s.)

director executiv, expert contabil.

Dr. Sbârcea (s. s.)
președinte.

G. Căzan (s. s.)

Contul Bilanț la 31 Decembrie 1926

Pasiv

Capital societ. em. vechi	1.100.000	—
Emisiunea IXa integral vărsată	900.000	2.000.000
Fond gen. de rezervă	432.078	—
Fond de rezervă a creanțelor dubioase	290.000	—
Fond de penziuni	101.714	823.792
Depun. spre fructificare în cont curent	6.335.868	6.843.768
Creditori în cont curent	1.047.680	—
Angaj. pentru Reescont	1.146.600	2.194.280
Div. conturi creditoare	—	154.300
Dividende nereclamate	—	17.587
Dobânzi cuv. an. 1927	—	274.099
Benef. rep. din an. 1925	16.035	—
Benef. net al anului 1926	564.618	580.653
Conturi de ordine	—	12.888.479
	—	3.479.060
	—	16.367.539

Contul Profit și Pierdere

Credit

Beneficiu reportat din anul 1925	16.035	—
Dobânzi, comisioane și chirii	1.497.839	—
	1.513.874	—

Reghin, la 31 Decembrie 1926.

Consiliul de Administrație:

P. Clobotar (s. s.)
v. președinte.

I. Popp (s. s.)

Dr. I. Harșia (s. s.)

O. Fulea (s. s.)

Revăzut și aflat în ordine:

Reghin, la 9 Februarie 1927.

Comitetul de Cenzori:

G. Malor sen. (s. s.)
președinte.

Iosif Șipoș (s. s.)

Zacharia Lupu (s. s.)

Sabin Popescu (s. s.)

Aurel Dongoroz (s. s.)